

VEGYESEK.

A rozsnói bányák bérbeadása 1332-ben. Az esztergami érsekség rozsnói arany- és ezüstbányáit (vrboram auri et argenti fodinarum) in territorio civitatis. Rosnoubana vocate repertarum) Csánád esztergomi érsek 1332. november 6-án, az összes jogokkal, jövedelmekkel és a bányabíráskodással egyetemben november 11-étől számítva egy esztendőre 120 budai ezüst márkáért bérbe adja (Esztergomi főkáptalan magán levéltára Lad. 49. fasc. 1. nr. 14.) Drugeth Vilmos szepesi és ujbári főispánnak, oly módon, hogy 70 márkát december 25-én és 50 márkát a jövő június 24-én tartozik megadni.

Pór Antal.

Nagyszombat városa megváltja magát a tized fizetése alól 1347-ben. A XIII. század végén és a XIV. elején a magyar nemzet és vele természetesen a magyar egyház kimondhatatlanul sokat szenvedett a mind nagyobb függetlenségre törekvő oligarchák zsarnokságától. Csak azon föl nem számítható károokra kell gondolnunk, melyeket Csák Máté okozott a nyitrai és esztergami egyházaknak, Henrik bán a pécsi egyháznak, László vajda és a szászok az erdélyinek!

A béke és rend lassan állott helyre a XIV. század harmadik évtizedében, és hosszú ideig tartott, míg az egyházak visszaszerezheték elkobzott javaikat és javadalmaik élvezetébe visszahelyezkedhettek.

Torzti Boleszló hercegnek, I. Károly király süvének és esztergami érseknek (1321—1328) voltak már érdemei az érsekség helyreállításában, de ő nem birt még a százfejű hydrával. Oly értelmes, erélyes és kitartó férfiúra volt szükség, milyenül Telegdi Csánád 1330-tól 1349-ig mutatkozott az esztergami érseki széken.

Működésének irányát azon egyetlen levélből is, melylyel az esztergamszentgyörgy-mezei társas káptalant újból megalapította és a gömöri tized negyedével javadalmazta, megérthetjük. Ebben előadja, hogy a gömöri tized, mely előbb meg nem haladta volt a 60 márkát, az ő gondos ellenőrzése mellett már 400 márkára emelkedett. (Esztergami főkáptalani magánlevéltár lad. 52. fasc. 1. nr. 1. — Schmitt, Episcopi Agrienses, a nagyszombati 1768. kiadás, I. 273.) Hasonló eljárásért elnevezték ugyan ravasznak, uzsorásnak; pedig csak a visszaéléseket és sikkasztásokat korlátozta.

Példáját követte főkáptalana (capitulum maioris ecclesiae), mely midőn Nagy-Szombat városában a tizedszedést kissé szorosabban kezelte, minek következtében a várossal a következő tizedváltásig bennállapodott meg. Nagy-Szombat város közönsége (iudex, iurati et cives universi) minthogy közte és a tizedszedők közt nem ritkán egyenetlenségek támadtak, az esz-